

Carel F H M Kuitenbrouwer

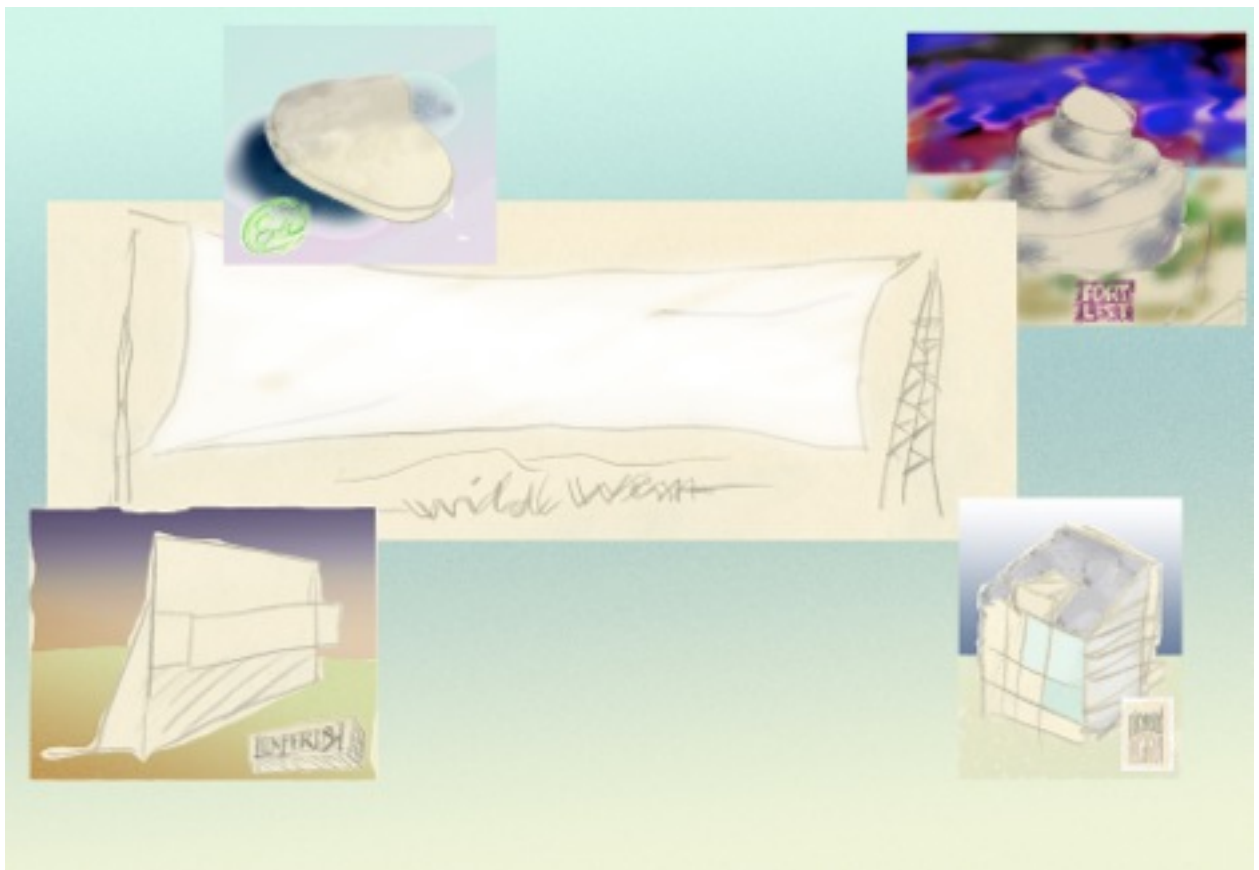
How The Won Was West

Een Ruimtelijke Film of

Een Abstract Muziektheater of

Een gebeurtenis waarin bewegende en musicerende mensen., objecten en video een rol spelen

Schetsen & verkenningen

Carel F H M Kuitenbrouwer, Amsterdam
versie 1, 19 November 2012
versie 2, 28 Januari 2014
versie 3 (deze), 9 Februari 2014

1. How The West Was Won

De film als aanleiding

De gebeurtenis (voorstelling, show, performance) is losjes gebaseerd op de epische film *How The West Was Won*.

Inhoud, thematiek, betekenis

Het hoofdthema van deze voorstelling is daaraan min of meer ontleend:

De mens tracht controle te krijgen over de natuur. Hij noemt dat vooruitgang. Die zogenaamde vooruitgang eist offers, van de natuur en de (mede-)mens. De natuur is eeuwig, ondanks de vooruitgang, ondanks de menselijke pretentie. Dat is de tragiek van de vooruitgang.

Opbouw

De film kent vijf delen (zie de bijlagen voor een gedetailleerde analyse van de film), een ouverture en een epiloog :

- Ouverture (geen beeld)
 1. The Rivers
 2. The Plains
 3. The Civil War
 4. The Railroad
 5. The Outlaws
- Epiloog

Karakters

De belangrijkste personages zijn twee vrouwen, met om hen heen een aantal mannen (zie de bijlagen voor een uitputtende lijst van de karakters)

1. Eve (romantica, goede vrouw)
2. Lily/Lilith (materialiste, veile vrouw)
3. Linus (mountain man, ruwe bolster, blanke pit)
4. Cleve (innemende schurk)
5. Zeb (naïeve goedgezak, Eve en Linus leven in hem voort)
6. (Gant) (inslecht mens)

2. Who Now Was The Stew

Over de titel

De titel van de "gebeurtenis" die in dit document wordt geschetst, is een anagram van de filmtitel.

Misschien is de titel alle permutaties van de vijf woorden en de permutaties van de letters van die woorden (Was/Saw, West/Stew, Won/Now, How/Who), of in ieder geval een groot aantal daarvan.

In dit stuk fingeren verschillende permutaties als hoofdstuktitels.

Als het stuk vijf delen heeft, kunnen die dan ook in verschillende, toevallige volgordes worden gespeeld?

How	The	West	Was	Won	Now	Saw	Stew	The	Who
The	West	Was	Won	How	Who	Now	Was	The	Stew
West	Was	Won	How	The	The	Who	Now	Saw	Stew
Was	Won	How	The	West	Stew	The	Who	Now	Saw
Won	How	The	West	Was	Saw	Stew	The	Who	Now

3. How The Won Was West

Een beschrijving van de vorm

Het totaalbeeld van de scène is een open ruimte, een ongedefinieerde, lege omgeving waarin schotsen, zetstukken, obstakels, grillige vormen aanwezig zijn, die elkaar overlappen, bedekken, deels verhullen. Een landschap wordt gesuggereerd, een weids, open, maar ook kunstmatig landschap, waarin achtergrondprojectie een grote rol speelt. Er wordt gerefereerd aan de filmgeschiedenis waarin autoritten en andere scènes door middel van kunstmatige decors en projecties zijn gemaakt.

Belangrijk zijn bewegingen van twee protagonisten (Eve & Lilith/Liliy) en drie mannelijke bijrollen, om elkaar heen draaiend, verschillend van uitstraling en karakter, ieder met hun eigen sfeer aan beelden, omgevingen, kleurstelling, textuur. Eventueel zijn er nog twee personages, meer in de marge: de Verteller en de Verleidster.

De spelers versmelten met hun verbeeldingen, vervagen tot landschappen, vage vormen, structuren.

Die vormen beginnen hun eigen leven te leiden, af te wisselen, om elkaar heen te bewegen als de figuren.

4. How West The Now Was

Als een verhaal, of althans de aanzet daartoe

De scène is donker, de ruimte lijkt onbegrensd. Op de achtergrond is vaag een horizon, een uitzicht te zien; door een panoramisch raam? Hangt er een halfdoorschijnend gordijn voor? We zien donkere beelden van een zonsopgang over de rafelranden van een grote stad, waar de grenzen tussen stad en platteland onduidelijk zijn, niemandsland, braakland.

Midden links wordt een vorm zichtbaar. Een meters groot grillig gevormd eiland, opgebouwd uit ovale schotsen, dikke platen die schuin over elkaar heen liggen, elkaar half bedekken. Vormen die gemaakt zijn en toch organisch van vorm. Bewegen ze ten opzichte van elkaar? Is het oppervlak beweeglijk? Loom en donker vegen vage vlekken eroverheen. Het is nog te donker om goed te kunnen zien. (het is de locus 'ede')

Intussen is er geluid, sferisch open, enigszins unheimisch, sci-fi, hol, ijl. Het geluid verplaatst zich, verandert de ruimte, doet hem uitdijen en krimpen. (Oğuz Büyükerberber!).

Rechts op het speelveld wordt een ander object zichtbaar, treedt naar voren uit de schaduwen, ontvouwt zich. De vorm van dit object (werknaam 'nirgend') is perspectivisch onduidelijk, ongrijpbaar, ambigu. Kijken we erop of er door heen? Is de structuur vast of transparant? (object mapping!)

Vanaf 'nirgend' maken zich twee vrouwen los. Ze bewegen naar links. Misschien slepen ze zich over de vloer voort, hebben moeite los te komen van 'nirgend' maar hunkeren ook naar ruimte, reiken naar 'ede'.

Op het achterdoek wordt een mensenmassa zichtbaar, een stoet, processie, een ongeordende mars van mensen, die doet denken aan een vluchtelingenstroom. Hun beweging is ook van rechts naar links.

Langzamerhand worden de beelden van de mensenmassa op het achterdoek (dit is het object 'Ver West') vermengd met die van stromend water, kolkend, golvend, vallend, schuimend. De waterstroom verzwelgt de mensenstroom.

Een gespierde man (Linus) kruipt, sluipt, tijgert over het toneel als een soldaat onder het prikkeldraad, als een kat op jacht. Hij ligt op een 'hondje', een plank op wieltjes.

Op het hondje is een camera bevestigd die meer dan levensgroot de beelden van zijn beweeglijke torso mengt met de rivierbeelden op het achterdoek.

Op zijn rug wordt een landschap geprojecteerd dat, vervormd en bewegend mee wordt geprojecteerd.

De rivierbeelden worden vervangen door die van vlaktes, prairies, woestijnen. De menselijke vormen van rug, schouders, spieren spelen mee, mengen zich ermee, nemen de rol van landschap aan.

Linus af.

In een hoek van de scène begint een percussionist te spelen, sferisch, open, fragmentarisch nog. Een bas en marimba vallen in, eerst zien we nog niet waar ze zijn. De musici blijken verspreid over de scène; ze hergroeperen zich per deel.

Als Linus opnieuw opkomt ligt hij met zijn rug op het hondje. De camera zoomt in op zijn gezicht, zijn dichte ogen, zijn ene gesloten oog. Een projectie doemt op, wordt over de projectie van zijn dichte oog heen gemonteerd: een dicht oog dat zich opent, wimpers, wenkbrauwen, voorhoofd, haar.

Het wordt onduidelijk wat afkomstig is van welke projectie. Dan opent B zijn oog: fel en priemend kijkt het de wereld in. Het kijkt, staart vanaf de achtergrond van de scène het publiek in.

etc.

5. Won How The Stew Was

Inspiratie (onvolledig)

1. Films

- a. The Great Train Robbery
- b. Stagecoach (1939)
- c. A Man Called Horse
- d. The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford (2007).
- e. High Noon
- f.

2. Literatuur

- a. Tsjechov, Reis naar Sachalin
- b. Murakami, 1q84 (oa)
- c. T C Boyle, Talk Talk (oa)
- d. Marcel Proust, Op zoek naar de verloren tijd
- e.

3. Muziek (zie de bijlagen voor uitweidingen)

- a. Antonin Dvořák, Symfonie nr 9, Uit de Nieuwe Wereld
- b. Ludwig von Beethoven, Symfonie nr 6, Pastorale
- c. John Cage, Europera
- d.

4. Muziektheater, dans

- a. Grisey/De Keersmaker, Vortex Temporum
- b.

6. Who Now Was The Stew

Vijf lijsten van vijf aspecten

1. **Delen** (zie de bijlagen voor een verkenning van de symfonievorm en de gelaagde structuur van HTWWW)
 1. Inleiding; proloog, kader, tijd, probleem
 2. Expositie; het verhaal komt op gang, de karakters worden geïntroduceerd; lang
 3. Doorwerking; het drama ontspint zich, verschillende parallele (belangrijke) gebeurtenissen, climax.
 4. Reprise; denouement
 5. Coda; hervinden van rust

2. **Tempi (& duur)**
 1. allegro (kort)
 2. adagio (lang)
 3. allegro maestoso (lang)
 4. allegro vivace (kort)
 5. allegro ma non troppo (lang)

3. **Personae** (Zie ook inleiding over personages van HTWWW)
 1. Eve
 2. Lilith/Lily
 3. Linus
 4. Cleve
 5. Zeb

4. **Loci** (zie de bijlagen voor schetsen van deze onderdelen van de scène)
 1. nirgend; 'the suburb', Nieuw West; thuis van de burgerlijkheid
 2. ede; arcadië, de vrijplaats, maar ook de nieuwe burgerlijkheid
 3. LenferinK; de kroeg, het bordeel, de slechte plek
 4. Ver West; de witte vlekken op de kaart, het beloofde land,
 5. Fort ten Lesten (Fortèn), de laatste statie, de plaats van wrake, afrekening

5. **Stemmen** (zie bijlage voor combo's naar keuze)

Combi:

1. Synthesizer/keyboard/piano
2. Slagwerk/percussie
3. Lead guitar
4. Tenorsax
5. Contrabas

of:

1. Marimba/Keyboard
2. Percussie/Slagwerk
3. Gitaar (versterkt)
4. Viool (versterkt)
5. Contrabas (versterkt)

7. The Now Was How West

Beelden van de Scène

nirgend

Op de scène zijn verplaatsbare, beweeglijke zetstukken. Ze kunnen worden verschoven, in sommige gevallen kantelen, draaien. Hun vorm is meest eenvoudig, als het ware met enkele simpele lijnen getekend. Hun oppervlakken zijn witachtig licht en half doorschijnend. Er wordt namelijk veel op geprojecteerd, met spots of met video. Sommigen zijn zo groot dat er mensen op plaats kunnen nemen (Ede, Fortèn)

Het zijn er vijf, zoals bekend:

1. **nirgend**

- a. suburbia, slaapstad
- b. Nieuw-West
- c. Thuis van de burgerlijkheid

2. **Ver West**

- a. De witte vlekken op de kaart
- b. The New Frontier
- c. Het Beloofde Land

3. **ede**

- a. arcadië,
- b. vrijplaats,
- c. maar ook de nieuwe burgerlijkheid, de gezapigheid

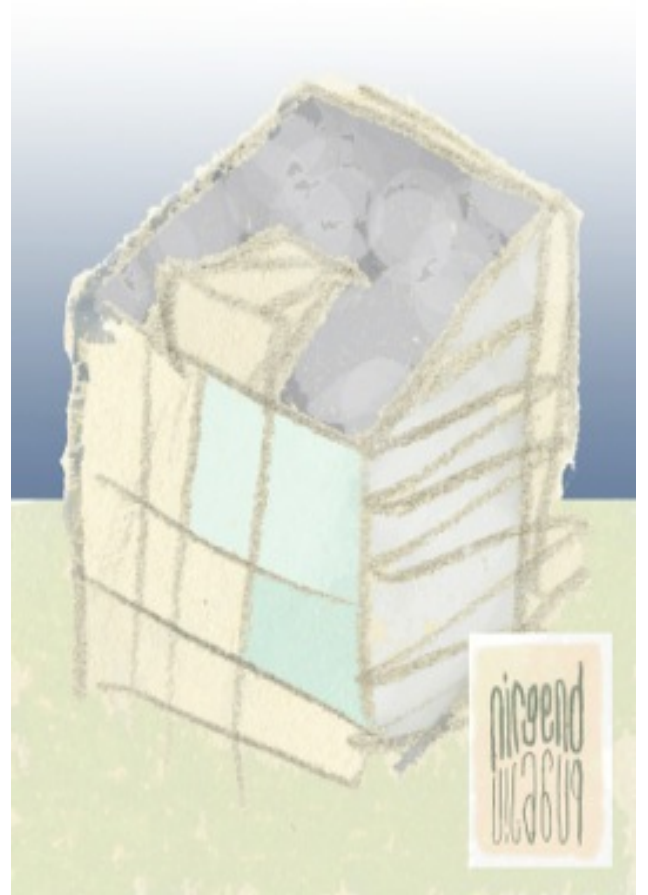
4. **LenferinK**

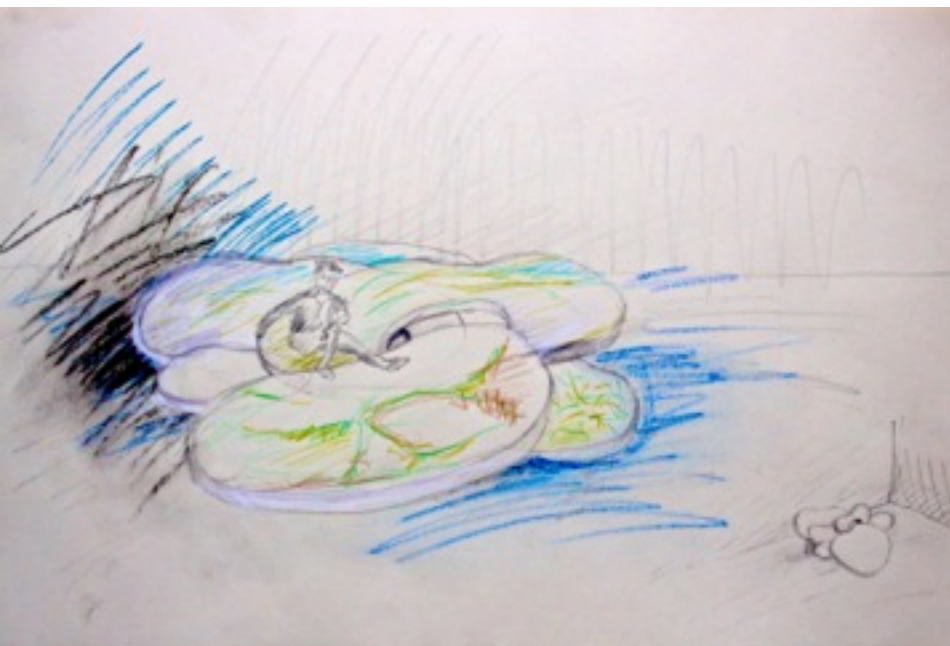
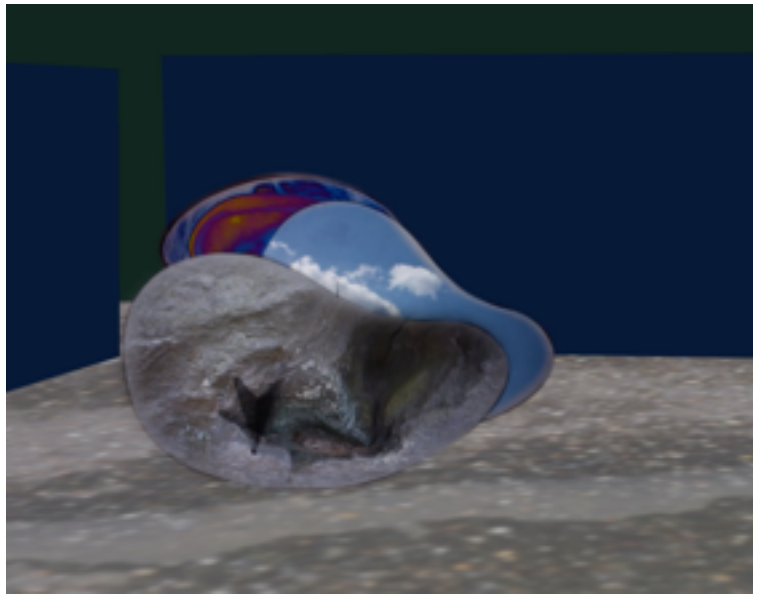
- a. Kroeg, gokhal, speelhol
- b. Bordeel, rosse buurt, plaats van ontucht
- c. maar ook plaats van verzet en antistemming

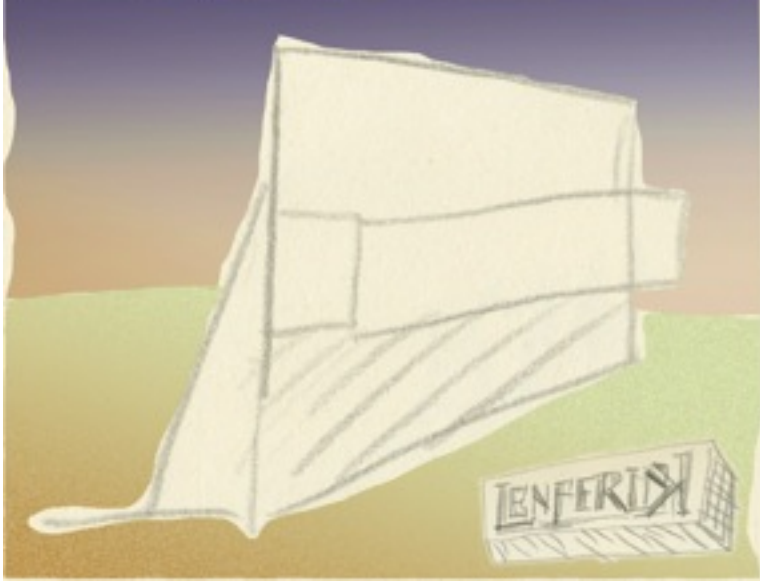
5. **Fort ten Lesten; Fortèn**

- a. de laatste statie
- b. de plaats van gerechtigheid, wrake, afrekening

(de namen van de plaatsen worden niet genoemd)

Bijlagen

Bijlage A. How The West Was Won, de film

De film heeft een muzikale ouverture (zonder beeld!), vijf delen en een epiloog. De epiloog is een vogelvluchtperspectief van het (toen) moderne Los Angeles.

A.1. De delen van de film

1. The Rivers.

- a. Familie Prescott reist van klein stadje in NY State naar Illinois via Erie Canal. Van kleine satellietstad Westwaarts, naar ruimte, vruchtbare grond.
- b. Onderweg worden gevaren getrotseerd, rampen overleefd, althans door de hoofdpersonen Eve & Lilith.
- c. Eve ontmoet Linus, zij wordt verliefd; hij bindt zich nog niet. Na de rampen bindt hij zich toch aan Eve.

2. The Plains

- a. Lilith wordt (als Lily) danseres in St Louis, de veile stad. Dan trekt ze naar California, op zoek naar fortuin. Ze wordt het hof gemaakt door Cleve & Morgan.
- b. De karavaan wordt overvallen door indianen. Het fortuin blijkt verdampt. Lily wordt zangeres op cruiseschip.
- c. Cleve keert terug en wint haar hand.

3. The Civil War.

- a. Burgeroorlog breekt uit. Zuidelijke confederates scheiden zich af van Noordelijke unionists. Linus wordt kapitein bij The Union. Zeb, zoon van Linus & Eve, neemt ook dienst.
- b. Linus sneuvelt in slag bij Shiloh. Zeb ontmoet confederate soldaat en doodt die.
- c. Aan het eind van de oorlog keert Zeb terug naar de boerderij van zijn moeder en broer. Trekt door, westwaarts.

4. The Railroad

- a. Twee spoorwegmaatschappijen concurreren met elkaar in de aanleg van transcontinentale spoorlijn. Zeb (kapitein US Army) staat tussen kapitalistische expansie en de oorspronkelijke natuurmens. Ontmoet Jethro, vriend van zijn vader zaliger.
- b. Arapaho-indianen in opstand tegen illegale praktijken spoorwegmaatschappij. Buffalo stampede.
- c. Zeb neemt ontslag en vetrekt naar Arizona, Westwaarts.

5. The Outlaws.

- a. Lily is bankroet in New Orleans na overlijden Cleve. Ze reist naar Arizona, haar enig overgebleven bezit. Ze ontmoet neef Zeb + gezin in Arizona (stationsstadje). Zeb ontmoet zijn oude vijand Gant. Die bedreigt Zeb & familie.
- b. Zeb legt hinderlaag voor Gant als die treinroof pleegt. Gant sterft.
- c. Samen met Lily & gezin reist hij naar boerderij in Arizona (eindbestemming).

Epiloog

De moraal van dit verhaal is dat vooruitgang offers vraagt maar desondanks doorgaat, onvermijdelijk is.

Bijlage A.2. De karakters in How The West Was Won

1. The Rivers

1. Gezin
 - a. Burgerlijkheid
 - b. Traditionele herkomst
 - c. Gelovigheid
 - d. Nijverheid
2. Eve
 - a. Romantica
 - b. Optimiste
 - c. Integer
 - d. Aards
 - e. Goede vrouw
3. Lilith/Lily
 - a. Oppervlakkigheid,
 - b. Dromer
 - c. Moderniteit
 - d. Materialisme
 - e. Wulpse vrouw
4. Linus
 - a. Mountain Man
 - b. Man uit één stuk
 - c. Ruwe bolster, blanke pit
 - d. Primitief maar oprecht

2. The Plains

1. Lilith/Lily
(voor eerder beschreven karakters zie boven)
2. Cleve
 - a. Schurk
 - b. Slecht maar innemend
 - c. Kapitalistisch ondernemer
 - d. Amerikaans mannelijk rolmodel
3. Morgan
 - a. Burgerpit
 - b. Té keurig
 - c. Saai, sullig

3. The Railroad

1. Zeb
 - a. Goedzak, naief
 - b. Zoekend

- c. Ondernemend
- d. Wil het goede doen
- e. Eve & Linus leven beide in hem voort
- 2. Voorman spoormaatschappij
 - a. Kwade, doortrapte
 - b. Gewetenloos, gevoelloos
 - c. Egoïst
 - d. Keerzijde van de medaille van de vooruitgang
- 3. Jethro
 - a. Toeverlaat voor Zeb
 - b. Wijze
 - c. Loner, zelfgekozen isolement
 - d. Integriteit

4. The Civil War

- 1. Linus (offscreen)
- 2. Zeb
- 3. Eve (offscreen)
- 4. (Broer Zeb)
 - a. Gesetteldheid,
 - b. Berusting
- 5. (Zuidelijke soldaat)
 - a. Slechtheid

5. The Outlaws

- 1. Lily
- 2. Zeb
- 3. Gezin Zeb
- 4. Gant
- 5. Bandiet
 - a. Inslecht
- 6. (Ramsey) De nieuwe sherrif
 - a. Het nieuwe, moderne, onpersoonlijke recht

Bijlage A.3. Vorm, structuur, dramatische lijn

De structuur van de film

(Zie ook de inleiding over HTWWW)

1. The Rivers.

Karakter/Sfeer: snel, turbulent

Substructuur

- i. ontwikkeling/reis
- ii. rampen/conflicten
- iii. hereniging

2. The Plains

Karakter/Sfeer: rustiger, trager

Substructuur als The Rivers:

- i. ontwikkeling/reis
- ii. rampen/conflicten,
- iii. hereniging

3. The Civil War.

Karakter/Sfeer: vrij snel, gedragen

Iets andere substructuur dan The Rivers & The Plains:

- i. ontwikkeling,
- ii. rampen,
- iii. reis

4. The Railroad

Karakter/Sfeer: heftig, emotioneel

Substructuur

- i. ontwikkeling/ontmoeting
- ii. ramp
- iii. reis (vervolg)

5. The Outlaws.

Karakter/Sfeer: snel, beweeglijk, dramatisch

Substructuur:

- i. ontwikkeling/ontmoetingen
- ii. ramp/conflict,
- iii. reis (bestemming) Alternatief plot

Bijlage B. Alternatief plot

Inleiding

De verteller: Er is werk aan de winkel in de wereld; de grenzen moeten verlegd, de tijd staat niet stil, stilstand is achteruitgang. De verteller schetst de context, de uitgangspositie.

Expositie

Een bekrompen kleine stad; opgroeiende brave, goedwillende jongeren (held en meisje), een botte burgermanszoon (de boef), zijn moeder, een roddelende, oversekste snob (de verleidster). Onschuldige passanten, zwijgende meerderheid, toeschouwers, nazeggars, navertellers.

Doorwerking

De held groeit uit zijn milieu, verlaat zijn straat, zijn gezin, zijn buurmeisje.

De held pioniert, exploreert, ontdekt, overwint diverse tegenslagen. Probeert de wereld te verbeteren.

Zijn gedachten gaan terug naar het meisje. Misschien wil hij heimelijk terug; is het dolen moe.

De boef zet hem de voet dwars, raakt hem in zijn zwakheid, zijn naïeve goedheid, verwondt hem, neemt hem zijn onschuld af. Liegt over het meisje. De held vernedert de boef, zendt hem terug naar zijn moeder.

Het meisje leeft in tweestrijd: trouw aan haar afkomst maar tegelijk hunkerend naar vrijheid. Het maakt haar kwetsbaar. De verleidster haalt haar over zich aan de boef te geven.

De boef ontmoagdt haar en vertelt haar dat haar beau haar ontrouw is. Het meisje doorziet hem, gaat naar de held op zoek.

Reprise

De held en het meisje vinden elkaar, beginnen samen een nieuw, vrij, arcadisch idyllisch leven.

De verleidster ontdekt waar ze zijn, verraadts hen, stookt haar zoon op het meisje te gaan halen.

De boef tracht het meisje te schaken, zij doodt hem, wordt gearresteerd (intrige verleidster); de held doodt hen beiden en wordt dolende ziel.

De verteller: Epiloog

De moraal van dit verhaal is...

Bijlage C. Inspiratiebronnen (uitweidingen, onvolledig)

Antonin Dvořák, Symfonie nr 9, Uit de Nieuwe Wereld

- i. Adagio — Allegro molto
- ii. Largo, 4/4
- iii. Scherzo: Molto vivace — Poco sostenuto
- iv. Allegro con fuoco

Enkele citaten van Wikipedia:

Dvořák stated: I am convinced that the future music of this country must be founded on what are called Negro melodies. These can be the foundation of a serious and original school of composition, to be developed in the United States. These beautiful and varied themes are the product of the soil. They are the folk songs of America and your composers must turn to them. [Dvořák was influenced not only by music he had heard, but by what he had seen, in America. He wrote that he would not have composed his American pieces as he had, if he had not seen America.[15] It has been said that Dvořák was inspired by the American "wide open spaces" such as prairies he may have seen on his trip to Iowa in the summer of 1893. (...)

The theme from the Largo was adapted into the spiritual-like song "Goin' Home", often mistakenly considered a folk song or traditional spiritual, by Dvořák's pupil William Arms Fisher, who wrote the lyrics in 1922.

Ludwig von Beethoven, Symfonie nr 6, Pastorale

- i. Allegro ma non troppo (Ontwaken van vrolijke gevoelens bij aankomst op het land)
- ii. Andante molto mosso (Scène bij de beek)
- iii. Allegro (Vrolijk samenzijn van de landmensen)
- iv. Allegro (Onweer en storm)
- v. Allegretto (Herderslied - vreugde en dankbare gevoelens na de storm)

Verkenning van de vorm (van de symfonie)

1. Allegro Vivace

- a. Hoofdvorm
 - i. Inleiding
 - ii. Expositie
 - iii. Doorwerking
 - iv. Reprise
 - v. Coda

2. Adagio/Largo

- a. Liedvorm
 - i. Eindelijk, eenvoudig en overzichtelijk.

3. Allegro Maestoso

- a. Rondo (Franse van de vierde orde)
 - i. ABACADAEA

4. Allegro Vivace (Finale)

- a. Hoofdvorm (vereenvoudigd)
 - i. Expositie
 - ii. Doorwerking
 - iii. Reprise

Combo's naar keuze:

- a. bas, drums, keyboard, slaggitaar, leadgitaar
- b. bas, drums, slag, lead, zang
- c. piano, gitaar, vibrafoon, bas en drums
- d. drums, alt en tenorsax trompet en trombone
- e. pianokwintet: piano, viool, altviool, cello, contrabas.